

Силабус курсу
СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Освітній ступінь: бакалавр

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 033 Філософія

Освітньо-професійна програма «Аналітика суспільних процесів»

Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – II рік, III семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять: четвер, ауд. 31 А

Консультації: Очні консультації: вівторок 14.10-15.40,
ауд. 31А

Онлайн-консультації: у Viber групі курсу кожного дня
з 17-00 до 18-00 год.

Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії та суспільних наук – Тимків Ірина Михайлівна
Контактні телефони викладача:	+380687710064
Е-mail викладача:	tymkiv@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/history/timk-v-rina-mikhayl-vna.php
Сторінка курсу в Moodle	https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=3519

Анотація дисципліни

«Сучасні трансформаційні процеси» є вибірковим освітнім компонентом при підготовці фахівців першого бакалаврського освітнього рівня. Майбутнім професіоналам навчальна дисципліна дасть глибинне розуміння поняття «трансформація» та особливостей його використання, протікання трансформаційних процесів та їх вплив на функціонування та розвиток систем. Навчальна дисципліна знайомить студентів із українським досвідом суспільної трансформації, трансформаційними процесами у політичній культурі суспільства і особи (ідеї, норми, рівень політичних відносин), трансформаціями політичних інститутів, систем державного управління, проблемами та перспективами трансформації економіки України, основними векторами трансформаційних процесів на рівні міжнародних відносин, модернізаційною, структуралістською та культурологічною парадигмами соціальних трансформацій, принципами та рівнями управління трансформаціями в культурній, освітній та науковій сферах. Під час засвоєння тем курсу у здобувачів вищої освіти розвиватимуться навички аналітичного та критичного ставлення до різноманітних джерел інформації, робити ґрунтовні висновки та узагальнення.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей, як здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері суспільно-політичних, соціально-економічних, глобалізаційних трансформацій, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, вміння обирати та застосовувати комплекс методів для розв'язання практичних завдань, моделювання, аналізу, проектування, керування, прогнозування, прийняття рішень.

Основні завдання: формування в студентів комплексної системи базових знань про трансформаційні процеси у сфері державного управління, політиці, економіці, міжнародних відносинах. В результаті навчання здобувачі вищої освіти мають сформувати аналітичні навички, опанувати вміння критично мислити, аналізувати соціокультурні трансформації у їх багатогранності та динамічності.

Зміст дисципліни «Сучасні трансформаційні процеси» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033 Філософія освітньо-професійної програми «Аналітика суспільних процесів».

Навчальний контент:

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
Лекц.	Сем.	Сам.р.			
Змістовий модуль І.					
Суспільно-політичні та економічні трансформації					
1	2	5	1. Курс «Сучасні трансформаційні процеси»	Знати основні теоретичні підходи до визначення поняття «трансформація» в економічному, політичному, суспільному, соціальному, глобалізаційному, освітньому та культурному контекстах, протікання трансформаційних процесів та їх вплив на функціонування та розвиток систем, характерні риси трансформацій, типологію трансформаційного процесу.	Питання, обговорення, тести
1	2	6	2. Трансформація суспільної сфери	Розуміти концепції суспільних трансформацій, взаємозв'язок між суспільною трансформацією і традиціями, український досвід суспільної трансформації.	Питання, обговорення, презентації
2	2	6	3. Трансформація політики	Характеризувати трансформацію політичної системи суспільства: риси, етапи, ключові фактори впливу; трансформацію «політичної людини» (особистість, еліта, колектив, організація), трансформаційні процеси у політичній культурі суспільства і особи (ідеї, норми, рівень політичних відносин)	Питання, обговорення, презентації
2	2	6	4. Державницька трансформація	Аналізувати трансформації системи державного управління в сучасних умовах, сутність, основні форми, методи, етапи та механізми її здійснення. Класифікувати фундаментальні цінності, відповідно до яких має проводитися трансформаційна політика держави. Визначати критерії та вимоги, яким мають відповідати національні держави, аби забезпечити модернізацію діяльності	Питання, обговорення, робота з джерелами

				інституційних структур державного управління.	
2	2	6	5. Економічна трансформація	Знати загальні тенденції трансформації економіки. поняття «економічного дива» (китайське, японське, бразильське, корейське економічне диво. BRIC\BRICS). Розуміти проблеми та перспективи трансформації економіки України.	Питання, обговорення, робота з джерелами, ІНДЗ
2	2	6	6. Глобалізаційна трансформація	Розуміти основні підходи до визначення поняття «глобалізація», історичні етапи глобалізації, чинники та підходи до аналізу глобалізації як складного соціального організму, методологію синергетичної парадигми глобалізації, економічну та культурну глобалізацію. Розуміти місце України в світових інтеграційних та глобалізаційних процесах, економічний, політичний та культурний чинники взаємозв'язків між державами, континентами, цивілізаціями.	Питання, обговорення, робота з джерелами
2	2	6	7. Трансформація міжнародних відносин	Характеризувати міжнародні відносини на початку XXI ст., європейську інтеграцію, колоніальне питання в історії сучасного світу, роль Азії на міжнародній арені, стан сучасного міжнародного порядку	Творче завдання, ІНДЗ
Змістовий модуль 2.					
Соціокультурні трансформації					
2	2	6	8. Трансформація соціальної сфери	Розуміти зміст поняття «соціальна стратифікація», парадигми соціальних трансформацій, основні критерії соціальних трансформацій, проблеми і перспективи трансформації соціальної сфери України	Питання, обговорення, робота з джерелами, ІНДЗ
2	2	5	9. Молодіжна трансформація	Визначати, у чому феномен молоді, життєві стратегії молоді, трансформацію соціальної ідентичності молоді. Дослідити державне регулювання соціалізації молоді в умовах трансформації суспільства. Характеризувати	Питання, презентації, дискусія, кейси

				трансформацію сімейно-шлюбних орієнтацій сучасної молоді, її ціннісні орієнтації.	
2	2	5	10. Трансформація освітньої системи	Розуміти історичну парадигму освітньої трансформації, принципи та рівні управління трансформаціями в освітній сфері, технології трансформації освітнього процесу у ВНЗ, загальноосвітні тенденції трансформації освіти, суть цифрової трансформації освіти.	Питання, обговорення, робота з джерелами
1	2	5	11. Трансформація науки	Характеризувати процес становлення національної наукової системи України, інституційно-функціональну трансформацію національної наукової системи, зміни у співвідношенні між фундаментальними та прикладними знаннями, феномен технонауки	Творче завдання, ІНДЗ
1	2	5	12. Культурна трансформація	Визначати етапи, характерні риси, напрямки, тенденції, притаманні трансформаційним процесам у культурі, трансформацію культури у контексті глобалізаційних процесів. Характеризувати глокалізацію культури, культурні кризи та культурні війни, концепцію нової національної культурної політики України.	Питання, обговорення, робота з джерелами
2	2	5	13. Трансформація України на сучасному етапі розвитку	Характеризувати формування багатопартійної системи, вплив політичних партій на громадсько-політичне життя в Україні, етапи і особливості складання соціальної політики в контексті нових реалій в кінці ХХ на початку ХХІ ст., історичний поступ культури, освіти та науки в умовах функціонування суверенної держави, становище української церкви та проблеми духовного відродження нації.	Питання, обговорення, робота з джерелами

Формування загальних та фахових компетенцій:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
-------------------------	---------------------------------

	Загальні компетентності
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність до проведення аналітичних і наукових досліджень на відповідному рівні.
ЗК 9	Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.
ЗК 10	Здатність до самоорганізації та автономної роботи
ЗК 11	Цінування та повага різноманітності й мультикультурності.
ЗК 12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності
ЗК 14	Здатність до діалогу та співпраці з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами в інших галузях знань/видах діяльності
Спеціальні (фахові) компетентності	
ФК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань
ФК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки
ФК 11	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання
ФК 12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
ФК 14	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності; вміння обирати ефективну стратегію комунікативної поведінки та спілкування у процесі професійної діяльності.
ФК16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.

Програмні результати навчання:

ПРН 4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, загальногуманітарної та суспільної проблематики
ПРН 10	Мати навички реферування, систематизованого огляду і порівняльного аналізу філософської, суспільствознавчої й загальнонаукової літератури та уміння роботи з документами різних видів
ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 13	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
ПРН 15	Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності і вирішення можливих конфліктних ситуацій та вміння планувати, організовувати й аналізувати міжособистісну

	взаємодію у процесі професійної комунікації
ПРН 16	Вміти застосовувати загальногуманітарні, філософські, політичні й економічні знання в різних сферах життєдіяльності
ПРН 18	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури і електронних баз та критично аналізувати, класифікувати, систематизувати й інтерпретувати її.
ПРН 20	Розуміти сучасні економічні процеси, аналізувати і прогнозувати ринкові явища на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок та вміти розробляти й підтримувати інноваційні проєкти, стартапи.

Основні джерела

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. Пер. с англ. М. : Academia, 1999. 786 с.
2. Бехманн Г. Современное общество: общество риска, информационное общество, общество знаний. М.: Логос, 2010. 248 с.
3. Беляев О.О. Системно-економічна трансформація: теорія і практика здійснення в Україні: Навч. посіб.. К.: КНЕУ, 2006. 176 с.
4. Біденко Ю. М. Суб'єкти політичного процесу глобального рівня та Україна: деякі тенденції. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Сер. «Питання політології». 2008. № 796. вип. 11. С. 73–78.
5. Брусиловська, О.І. Системні трансформації посткомуністичних країн Європи. 1989–2009 : навч. посібник для вузів. Одеса : АстроПринт, 2011. 444 с.
6. Вілсон Ендрю. Українці: несподівана нація. К.: «К.І.С.», 2004. 552 с.
7. Горбатенко, В. П. Політична трансформація в сучасному світі. Навч. посібник. К.: ДП «Вид. дім. «Персонал». 2010. 160 с.
8. Гражевська Н. І. Еволюція сучасних економічних систем: навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Знання, 2011. 287 с.
9. Єрохін С. А. Трансформаційний процес та його структуризація. Актуальні проблеми економіки. 2005. № 2 (44). С. 4–12.
10. Загороднюк Т. Концепции постсоветской трансформации общества Т. И. Заславской и Н. В. Паниной. К.: Институт социологии НАН Украины, 2013. 164 с.
11. Колодко-Гжегож В. Глобалізація і перспективи розвитку постсоціалістичних країн. К.: Основні цінності, 2002. 385 с.
12. Корнух О.В. «Економічна трансформація» як ключове поняття сучасного громадського розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. № 6, частина 3. С. 189–191.
13. Кравець А.В., Тимчишин І.Є. Трансформація бізнесу. Економічний простір. 2009. № 31. С. 124–131.
14. Національна доктрина економічних трансформацій в Україні. Профспілки України. 2002. № 2. С. 3–5.
15. Петришина Н. В. Проблеми трансформації економіки України. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право. 2014. Вип. 24. С. 31–38.
16. Подунай В. В. Теоретичне підґрунтя визначення глобальних науково-технологічних трансформацій. Поченчук, Г. М. Закономірності трансформаційних процесів національної економіки. Економічний аналіз : зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. Том 16. № 1. С. 123–129.
17. Розвиток електронної демократії в Україні. Відділ стратегій розвитку політичної системи. І. Сало. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/Monitor/January2010/01.htm#_ftn1

18. Тоффлер Е. Третя Хвиля. Пер. з англ. А. Євса; ред. пер. Шовкун. К.: Вид. дім «Всесвіт», 2000. 475 с.
19. Трансформаційні процеси інформаційних відносин на шляху до кіберцивілізації. Матеріали науково-теоретичних та науково-практичних обговорень (Київ, вересень – грудень 2015 р.). Упоряд. : В. М. Фурашев, С. Ю. Петряєв. К.: НТУУ «КПІ» Вид-во «Політехніка», 2015. Вип. І. 128 с.
20. Трансформаційні процеси та формування протикорупційного економічного порядку в Україні: Навчальний посібник. Донецьк, ДонНТУ, 2009. 250с
21. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.
22. Шайгородський Ю. Поняття «трансформація» як інструмент аналізу соціальних змін [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://socialscience.com.ua/article/323>.
23. Штомка П. Социология социальных изменений. Пер. с англ. под ред. В. А. Ядова. М.: Аспект Пресс, 1996. 416 с.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Визначені рамки дисципліни:

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання практичних завдань та он-лайн тестування (наприклад, програма Moodle) у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять, як правило, є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи студента) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання студентів також здійснюється в дистанційному режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно з графіком.
- **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного контролю, самостійної роботи. При цьому враховується присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Студентам, які беруть активну участь у наукових семінарах, круглих столах, конференціях та презентують високоякісні знання з предмету, може підсумковий контроль, за згодою викладача, зараховуватись «автоматично» (повністю або частково, залежно від наукового-практичного досвіду у вивченні дисципліни).

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль №1							Змістовий модуль № 2							Сума	
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	ЗМ 1	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	ЗМ 2	
7	7	7	7	8	8	8	52	8	8	8	8	8	8	48	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
64-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Пререквізити курсу

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач паралельно опановуватиме курси «Аналітика історії України», «Аналітика всесвітньої історії», «Інформаційно-аналітична діяльність», «Економічна теорія», «Психологія мас», «Форми соціальної взаємодії», «Глобалістика».

Формат дисципліни:

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн-консультування тощо.